

Ni canvi de model, ni més diners

L'acord per a l'aprovació de l'Estatut de Catalunya pactat per PSOE i CiU el passat dissabte representa la renúncia a un canvi del model de finançament i no suposarà una reducció substancial del dèficit fiscal de Catalunya.

El projecte d'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya suposava que la Generalitat passava a ser l'administració que recaptava els impostos a Catalunya i de manera bilateral, en el si de la Comissió Mixta Estat-Generalitat, s'acordaria la quota a pagar a l'Estat en forma de percentatge dels impostos i per dos conceptes: serveis de l'Estat i solidaritat amb les altres comunitats autònomes. El projecte no concretava cap fórmula precisa de càlcul d'aquesta aportació solidària però incloïa uns principis que l'havien d'inspirar. A més el model donava un poder de negociació important a la Generalitat en el si de la Comissió Mixta (la famosa "clau de la caixa" o "recuperació de la gallina" en terminologia d'un dels negociadors de CiU).

Què en queda d'aquell projecte a partir de l'acord que hem pogut conèixer per la premsa? La Generalitat ja no recaptarà tots els impostos suportats a Catalunya. De fet, seguirà recaptant els que ja recapta ara la Direcció General de Tributs: Successions i Donacions i Transmissions Patrimonials. Aquesta direcció general canviarà de nom i passarà a anomenar-se Agència Tributària de Catalunya. Pel que fa als impostos compartits (IRPF, IVA i Especials), sembla ser que l'Agència Catalana establirà algun mecanisme de relació amb l'Agència Estatal, que podria concretar-se en un consorci en dos anys. Aquest consorci és només una possibilitat i no tenim cap garantia que s'acabi materialitzant. Això dependrà de la voluntat futura del govern de l'Estat. Pel que fa a l'impost de societats l'Estat no en cedeix cap tram. Queda doncs clar que la gallina no torna a Catalunya i que el model no canvia. L'Estat segueix recaptant els grans impostos i determinant quines són les necessitats de finançament de la Generalitat. El model actual de la LOFCA queda plenament incorporat a l'Estatut.

Aquestes necessitats de finançament es cobriran amb una cessió superior a l'actual dels impostos compartits: 50% de l'IRPF, 50% de l'IVA i 58% dels especials grans (tabac, alcohol i hidrocarburs). Amb les dades del pressupost de la Generalitat del 2006, els ingressos de la Generalitat augmentarien en 4320 milions d'euros. Però el text pactat preveu que aquests ingressos s'han d'ajustar en virtut dels mecanismes d'anivellament i solidaritat. És a dir a aquesta xifra li hem de restar el Fons de Suficiència que actualment rep la Generalitat (2.497 milions d'euros) i per tant el guany màxim possible seria de 1.823 milions d'euros. Això sempre i quan en el si del Consejo de Política Fiscal y Financiera, a on s'acorda la fórmula concreta de càlcul de les necessitats de les CCAA, aquesta millori en relació a l'actual. Si això no s'aconsegueix, el fons de suficiència per a Catalunya passaria a ser negatiu, com ja ho és ara per les Illes Balears i Madrid, anul·lant-se l'increment d'ingressos derivats de la cessió d'un percentatge superior dels impostos.

D'altra banda, no s'ha reconegut el "deute històric" per la insuficiència de la inversió estatal a Catalunya dels darrers anys. Senzillament el text preveu que a partir de l'aprovació de l'Estatut i només durant 7 anys, les inversions de l'Estat a Catalunya (excloent les del Fons de Compensació Interterritorial) es facin en funció del PIB de Catalunya.

Què representen aquestes xifres en relació al dèficit fiscal anual de Catalunya? Aquest ha oscil·lat els darrers anys entre el 8 i el 9,4 % del PIB de Catalunya. El PIB previst pel 2006 és de 179.433 milions d'euros. El dèficit fiscal de Catalunya es situarà molt previsiblement entre els 14.355 milions d'euros (8% del PIB) i els 16.867 milions d'euros (9,4% del PIB). Si els recursos de la Generalitat augmenten en 1.823 milions d'euros reduïrem el dèficit fiscal en un 1% del PIB de Catalunya. De debò calia canviar l'Estatut per aquest guany misèrrim que, a més, consagra el model de la LOFCA?

Elisenda Paluzie
Professora de Teoria Econòmica, Universitat de Barcelona